

Ф. Туранли

Національний університет

«Києво-Могилянська академія»

ХРОНІКА II МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ, ПРИСВЯЧЕНОЇ ПАМ'ЯТІ ОМЕЛЯНА ПРИЦАКА

На відзначення ювілейної дати – 90-ліття з дня народження видатного вченого-сходознавця Омеляна Прицака (21-22 травня 2009 р.) в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» відбулася II Міжнародна наукова конференція, що була присвячена його пам'яті.

На думку її учасників, зокрема зарубіжних, конференція була представницькою за своїм складом, а за сукупністю розглянутих проблем – першою такого роду в Україні. Як зазначалося в рішеннях згадуваної конференції, вона «стала важливою подією в науковому й культурному житті України, про що засвідчила участь у її роботі близько 100 учених з провідних університетів і наукових установ 10 країн світу: України, Туреччини, Польщі, Росії, США, Канади, Італії, Азербайджану, Казахстану, Грузії». На ній було порушено низку актуальних для української та світової науки проблем, започатковано якісно новий рівень тюрксько-українських культурно-освітніх і науково-дослідних стосунків, у вивченні яких академік Омелян Прицак був і залишається одним з провідних науковців світу.

На світлині (праворуч): Лариса Прицак, Сергій Квіт, Ярослав Дашкевич, Едвард Триярський під час пленарного засідання конференції.

Також були обговорені найактуальніші наукові проблеми сходознавства, славістики, українознавства, тюркології, арабістики, китайстики, японознавства, міжнародних відносин. Учасники конференції ознайомились з бібліотечною колекцією академіка Омеляна Прицака і висловили свої побажання та пропозиції щодо її якісного опрацювання та впорядкування. Слід підкреслити, що в конференції брали участь відомі вчені світового рівня, зокрема з України – професор Ярослав Дашкевич, з Польщі – професор Едвард Триярський, з Туреччини – професори Юсуф Галачоглу, Зегра Одякмаз, Ефлатун Нейметзаде, Гасан Юналь, з Італії – професор Альдо Мартурано та ін.

Низку доповідей було присвячено аналізу різних аспектів українсько-тюркських взаємин, зокрема професор Юсуф Галачоглу розкрив «Значення османських архівів у контексті тюркологічних студій Омеляна Пріцака», професор Григорій Халимоненко ознайомив присутніх з результатами своїх досліджень за темою «Етимологізація тюркських антропонімів (на матеріалах давньоукраїнських літописів)», професор Алі Агметбейоглу зreferував «Значення твору «Про управління імперією» візантійського імператора Костянтина VII для тюркської історії». Ярослав Дашкевич, який знав Омеляна Пріцака, виступив на пленарному засіданні з доповіддю «Омелян Пріцак в житті та науці», Лариса Пріцак зreferувала тему «Одна з контрверсійних проблем на початку Козацької революції 1648 р.», Багітгюль Кульджанова виступила з доповіддю «Висвітлення моральних та етичних проблем у творах тюркських авторів Середньовіччя (XI-XII ст.)», Володимир Резаненко ознайомив присутніх з концептуальними положеннями методології китаєзнавчих досліджень, що проводяться в НаУКМА, Василь Лучик визначив «Східні впливи на формування топонімії Центральної України», Сергій Леп'явко розкрив проблему «Українське козацтво як міліційне формування Великого Кордону: світові аналоги». Темою доповіді автора цього повідомлення була «Кримська війна у 1854-1856 роках: передісторія, дипломатія, документи».

На загал всі доповіді вирізнялись своєю актуальністю, прикметне, що не всі з них були присвячені гуманітарній сфері. Так, зокрема, на конференції були присутні вчені-хірурги з Туреччини, які презентували доповідь «Палестинські діти теж повинні посміхатись»; Юрій Кочубей присвятив доповідь такому питанню, як «Зустріч цивілізацій: сутичка чи альянс через діалог», Ельвіра Туранли запропонувала своє бачення теми «Енергетична безпека України в контексті міжнародно-правового регулювання транспортування нафти» та ін. Таким чином, низка доповідей стосувалася питань культури, економіки, соціальної сфери, міжнародних відносин, що власне стало запорукою успіху конференції та надало їй особливої наукової значимості.

Як можна бачити, в центрі уваги учасників конференції були проблеми розвитку українського сходознавства, передусім тюркології. За результатами обговорення доповідей учасників конференції можна стверджувати, що під час її роботи з числа названих вище науковців утворилось міжнародне наукове співтовариство, здатне надавати кваліфіковану допомогу у вирішенні всіх актуальних завдань з розвитку сходознавства в Україні, зокрема в стінах Києво-Могилянської Академії.

У рішеннях конференції є низка питань, серед яких такі, що стосуються впорядкування колекції Пріцака, здійснення підготовчих заходів щодо нагородження вченого (посмертно) орденом Ярослава Мудрого. Крім того, були висловлені пропозиції, адресовані керівництву НаУКМА, порушити клопотання перед вищими інстанціями про встановлення пам'ятника Омелянові Пріцаку, про: створення кафедри тюркології, видання збірника матеріалів конференції, надання студентам НаУКМА можливості стажуватись в класичних університетах Туреччині.

Ще одним важливим результатом конференції є те, що сходознавцями кафедри загального і слов'янського мовознавства факультету гуманітарних наук та тюркологічного відділення Центру сходознавства НаУКМА спільно з іноземними колегами розробляється науковий проект, метою якого є опрацювання книжкової та архівної колекції Омеляна Пріцака. Одночасно готуються до друку матеріали з його наукової спадщини, а також редагуються доповіді учасників конференції, які будуть невдовзі видані окремим збірником. На останньому засіданні Оргкомітету конференції було прийнято рішення видати матеріали конференції в Україні – українською та англійською мовами, і можливо, ще й турецькою мовою; спільними зусиллями виконати рішення конференції, що стане кращим пам'ятником видатному українському сходознавцеві академіку Омеляну Пріцаку.